

HUDEBNÍ SALÓN CAFÉ CRÈME

11. ročník Hudebního salónu Café crème přináší opět různorodé dramaturgie, zahrnující však tentokrát hudební, dramatickou i výtvarnou složku a bude tak požitkem doslova pro všechny smysly. Hosty Hudebního salónu provedeme téměř 1000 roky hudební historie – počínaje 12. stoletím přes Alžbětinskou dobu, vrcholné baroko různých zemí, začínající galantní styl až po 21. století. V podobě uvedení violoncellových sonát **Václava Josefa Spurného (? -1754)**, autora, který je i odborné veřejnosti dosud zcela neznámý, můžeme bez přehánění mluvit o senzačním objevu i mimořádné dramaturgii, která novodobě zazní vůbec poprvé, a to právě v rámci Hudebního salónu Café crème. Ovšem i koncert **cembalo & theorba en duo** nebo dramaturgie prezentující a propojující **skladby s dvěma cembaly**, z nichž jedno plní úlohu bassa continua a druhé obligátního cembala, anebo skladby pro **gambový consort** jsou v Čechách naprosto ojedinělé a mimořádné, podobně jako audio-vizuální uchopení díla **Hildegardy von Bingen (1098-1179)**. Vzhledem k velkému úspěchu a mnoha reprízám představení „Faust aneb Co jsem myslil, co jsem dělal, že jsem se tomu pekelníkovi upsal“ s originální hudbou Jiřího Temla v podání členů souboru Buchty a loutky, který vznikl pro Hudební salón Café crème 2015, připravujeme další divácky vděčné divadelně-hudební dílo „**Bludný Holand’an**“ opět na hudbu Jiřího Temla. I 11. ročník reflektuje významná hudební výročí, tentokrát **šedesátileté výročí úmrtí B. Martinů a W. Landovské** v programu **Znovuzrození cembala**.

Dramaturgický plán 2019:

Bludný Holand'an

Monika Knoblochová, Buchty a loutky a Jiří Teml se již podruhé setkají ke spolupráci nad projektem, který přinese originální scénický hudebně divadelní tvar s původní hudbou Jiřího Temla. Scénář vychází z legend o Bludném Holand'anovi a ze staré české loutkové hry M. Dráhy, zpracovávající tuto legendu typicky loutkářským způsobem včetně postavy všudypřítomného Kašpárka. Příběh v tomto zpracování nese silné téma bloudění a odpuštění a zároveň umožňuje balancovat na hraně silných obrazů a kašpárkovského odstupu, otevírá se v něm ideální prostor pro velké **hudební plochy i práci s propojením hudby, slova a loutek a scénografického řešení včetně projekcí**. Projekt navazuje jednak na velmi úspěšnou spolupráci tvůrců nad faustovským tématem Faust aneb Co jsem myslil, co jsem dělal, že jsem se tomu pekelníkovi upsal, O Doktoru Johannesi Faustovi (viz reportáž Terra musica zde: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1095218055-terra->

[musica/215542151000010/obsah/447350-monika-knoblochova-a-loutky](https://www.musica.cz/215542151000010/obsah/447350-monika-knoblochova-a-loutky)),
jednak na dřívější spolupráci Moniky Knoblochové s Kateřinou Schwarzovou (V
labyrintu, Dary krásných stromů) a v neposlední
řadě na hudebně divadelní projekty divadla Buchty a loutky (např spolupráci s
Collegiem Marianum - hudebně-divadelní inscenace České Vánoce a barokní
opery Calisto a Acis a Galathea, které přinesly veliký úspěch v Čechách i v
zahraničí, ale i vlastní hudebně divadelní projekty či spolupráci s kapelou
Už jsme doma)

Hudba Jiří Teml, dramaturgie Kateřina Schwarzová, scénář na motivy legendy a
staré loutkářské hry M. Dráhy Kateřina Schwarzová a Vít Brukner. Cembalo
Monika Knoblochová, pantomima Andrea Miltnerová, zpěv Kamila Mazalová.
Projekt je koncipován jako spolupráce, divadelní složky představení vytvoří a též
budou financovat Buchty a loutky v rámci svých celoročních grantů HMP, MK.

Cembalo mnohokrát jinak

Celé období baroka už od začátku 17. století bylo bez nadsázky doménou generálbasu. Na jeho principu fungovala většina hudby. Přesto se tu a tam začaly v komorní hudbě vyskytovat skladby s tzv. obligátním cembalem, v nichž byl přesně vykomponovaný part pravé ruky. Mimo nich však také existovaly parádní kusy, v nichž se uplatnilo kromě vrchního hlasu (např. viola da gamba) koncertantní cembalo a zároveň basso continuo, které by mělo být realizováno dalším cembalem + basovým nástrojem. Tento typ sonát je na koncertech velice málo ke slyšení jednoznačně z praktických důvodů. Z nastíněného instrumentáře lze ovšem tušit, že se jedná o ve zvuku mimořádně barevnou a plnou kombinaci, kterou bychom velmi rádi zprostředkovali našemu publiku. Autoři jako G. Ph. Telemann nebo J. G. Graun, kteří si tento typ obsazení oblíbili, jsou zárukou nejvyšší hudební kvality. Dalším rozšířením tohoto repertoáru jsou pak skladby s pouhým označením con basso, které dává jak možnost hrát pouhou basovou linku anebo doplnit očíslování a realizovat basso continuo. A pak se nám také nabízejí sonáty pro dva klávesové nástroje, jejichž party vycházejí pouze z číslovaného basu. A nakonec existovaly i skladby senza basso jako např.

Telemannovy Fantasie pro housle či violu da gamba. Program bude opět pestrý, zajímavý a poučný zároveň.

Helena Zemanová - barokní housle
Hana Fleková - viola da gamba
Pablo Kornfeld, Monika Knoblochová – cembala

Cemalo & theorba en duo

Naším záměrem je propojit cembalo a theorbu, dva nástroje podobné zvukové estetiky, jejichž cesty se v dějinách mnohokrát potkaly a repertoár společně protnul. Uchvatná a emotivní hudba Francie 18. století, ke které budeme směřovat náš program, má základ v raném francouzském baroku, kdy cembalová hudba koketovala s loutnovou a mnohému se od ní přiučila. Cílem našeho snažení je dosáhnout co nejbohatší a nejbarevnější syntézy obou nástrojů podobné zvukovosti na bázi maximálního využití hudebních i zvukových prostředků jim nevlastnějších, bohaté ornamentiky, propojení sólových partů, improvizace i partů bassa continua.

Monika Knoblochová – cembalo
Jan Krejča – theorba

Mým sídlem je kapka rosy

(Homage á Hildegard von Bingen)

Hildegarda z Bingenu, osobnost vymykající se nejen své době, obdivovaná německá křesťanská mystička, která už od dětských let měla božská vidění, ale také lékařka, hudební skladatelka a spisovatelka, a zřejmě i autorka pozoruhodných obrazů. Náš hudebně scénický projekt vychází z hudební, výtvarné a teologické tvorby abatyše svaté Hildegardy von Bingen. Scénické pojetí bude postaveno především na prostorové projekci výtvarné animace Hildegardiných děl v kostele sv. Vavřince v dialogu s Hildegardinou hudbou a slovem. Jako protipól k její hudbě zazní nejzajímavější skladby světového i českého soudobého cembalového repertoáru, neboť tento hudební svět – pro mnohé jistě překvapivě – nejlépe souzní s ještě modálním myšlením sv. Hildegardy.

Barbora Kabátková – zpěv, psaltérium
Monika Knoblochová – cembalo, varhany
Barborka Jakubková, Lukáš Valiska – animace, projekce
Kateřina Schwarzová - dramaturgie

Gambový consort

Ansámblы tvořené celými rodinami nástrojů od nejvyššího po nejnižší (např. zobcové flétny či violy da gamba) se nazývaly consorty a repertoár pro tato uskupení byl v 16. a 17. století velmi bohatý a oblíbený. Dominantní zemí, kde kvetla consortová hudba, byla Anglie, a skladby pro ni psali nejlepší skladatelé své doby. Tato barevná, bohatá a rozmanitá hudba je v Čechách velmi málo hrána, a proto bychom rádi českému publiku představili autory jako O. Gibbons, W. Byrd, T. Tomkins, T. Morley ad., ale také z pozdější generace např. M. Locke. Protože tato hudba byla často pěstována i v kruzích nadšených a vzdělaných amatérů, kteří se hudbě věnovali ve volných chvílích po práci, program doplní četba úryvků z deníku Samuela Pepyse, úředníka a nadšeného hudebního amatéra, žijícího v polovině 17. století v Londýně.

Violy da gamba:

Hana Fleková

Mélusine de Pas

Magdalena Malá

Elen Machová

Monika Knoblochová – cembalo, varhanní pozitiv

Giovanni Bottesini (1821-1889)

kontrabasista, skladatel a dirigent, pozoruhodná osobnost, která přesto naší širší veřejnosti zůstává neznámá... Bottesini už v necelých 20 letech začal dráhu mezinárodně uznávaného virtuóza, jako dirigent premiéroval mj. operu Aida G. Verdiho, jehož byl blízkým přítelem – navzdory tomu se dobrovolně po určité období nechal zaměstnat v operním orchestru jako běžný kontrabasista, aby získal „ansámblové“ zkušenosti – i zde však zakrátko proslul oslnivými sólovými výstupy mezi jednotlivými dějstvími oper, kterými bavil publikum.

Z jeho skladeb pro kontrabas nás zaujala tvorba inspirovaná právě operním repertoárem – konkrétně „**Nel cor più non mi sento**“, árie z opery „L' amor contrastato“ **G. Paisiella**, kterou Bottesini přepracoval na variace pro kontrabas a klavír, podobně jako jí byl **L. van Beethoven** inspirován k samostatným variacím pro klavír. Samozřejmě je naším záměrem, aby vedle těchto zpracování, slyšelo publikum i originální Paisiellovu verzi. Podobným případem je i „**Fantasia La Sonnambula**“, variace pro kontrabas a klavír zkomponované na árii ze stejnojmenné opery **V. Belliniho**. Zároveň bychom rádi představili i Bottesiniho původní písňovou tvorbu, např. „**Une bouche aimée**“ nebo „**Tutto il mondo**“, s doprovodem klavíru a samozřejmě se všudypřítomným kontrabasem...

Pavla Radostová – soprán

Ján Prievozník – kontrabas

Monika Knoblochová – historický klavír

Václav Josef Spurný (? – 1754, Paříž)

Václav Josef Spurný - bezesporu vrcholně zajímavá a zároveň tak trochu tajemná osobnost, neboť doposud je o něm známo jen velmi málo informací. Jednou z nich je, že svoji uměleckou dráhu nastoupil v Mannheimu, odkud přešel do Paříže. Víme o něm, že byl výrazným violoncellistou a skladatelem a že jeho skladby vycházely vedle nejzvučnějších jmen té doby a mimo to také, že zastával prestižní pozici skladatele ve službách prince Carignana. S jistotou lze tvrdit, že Spurného hudba je krásná a velice zajímavá a zaslouží si být hrána. **A první veřejnou příležitostí, během které zazní Spurného skladby, bude právě koncert Hudebního salonu Café crème!** V Paříži v této době však působili i další skladatelé českého původu – např. Václav Vodička. Představení Spurného tvorby v souvislosti s jeho českými současníky žijícími rovněž ve Francii přináší publiku ucelený obraz doby a jistě zajímavý pohled na neprávem opomíjenou českou skladatelskou osobnost.

Libor Mašek, Hana Fleková – violoncello
Jan Krejča – theorba
Monika Knoblochová - cembalo
Flétna/ housle – v jednání

Znovuzrození cembala – Paříž 1. poloviny 20. století

Cembalo, jemuž bezesporu patřila éra 17. a 18. století, bylo na jeho sklonku vytlačeno klavírem. Po sto letech však v Paříži chytilo druhý dech především díky mimořádné osobnosti **Wandy Landowské** (1879-1959), která ho znovuprosadila. Jeho křehká a barevná zvukovost okamžitě zaujala řadu skladatelů, kteří se pro tento „nový“ nástroj nadchli – mezi prvními byl **M. de Falla** či **F. Poulenc**. Právě **Fallův Koncert pro cembalo a 5 nástrojů** (premiéra v roce 1926) je přímo kultovní záležitostí tohoto období, kterou bychom rádi představili našemu publiku.

Zapálenou pochodeň však spolu s Landowskou nesli i její početní žáci, z nichž například pro **Marcelle de Lacour** (1896-1997) vznikla celá sedmdesátka novodobých titulů! Její zásluhou si tohoto nástroje povšiml také **Bohuslav Martinů** (1890-1959) či **Florent Schmitt** (1870-1958).

Přestože je cembalo častěji spojováno se starou hudbou, jeho „dvoukolejnost“ mu až do dneška zůstala. Literatura vzniklá v první polovině 20. století v sobě nese osobitý šarm a jen nezaslouženě zůstává v koncertních programech opodál. Rok **2019** je také dobrou příležitostí upozornit na **výročí B. Martinů a W. Landowské**.

Clara Nováková – flétna
Adéla Štajnochrová – housle
Monika Knoblochová – cembalo
klarinet, hoboje, violoncello – v jednání

